

ЗДРАВЕ И ЗДРАВНИ УСЛУГИ

Доц. Надя Велева

Какво е здравето?

- Дефинирането на здравето е трудно и противоречиво.
- Множество дефиниции – от много тесни до много широки.

Какво е здравето?

- Най-тясната – медико-техническа дефиниция, според която здравето е ниво на функционалност на организма, което може да бъде установено от медицински експерти и да бъде измерено с медицинска апаратура.

Здраве (на латински *salus*)

- Здравето е ниво на функционалност при живите организми, състояние – хомеостаза, при което организъмът е уравновесен, т.е. постъпващите и произведените енергия и маса са приблизително едни и същи, налице е метаболитна ефективност.

Здраве

- При хората, това е общо състояние на ума, тялото и духа, при което няма болест, нараняване или болка.

Здравето като интегрална категория

- Състояние на пълно физическо, психическо и социално благополучие на индивида, а не само липсата на болест или недъг. (СЗО)

Прагматичен подход

- Определение за здравето в **генеричните дескриптивни системи**, използвани в клиничните изпитвания и проучванията за остойността на заболяванията.
- **Свързано със здравето качество на живот (HRQL)**, предполагащо нещо повече от медико-техническата дефиниция за здравето, но по-тясно от дефиницията на СЗО. Какво означава „свързано със здравето“?

Дескриптивни системи за здравния статус

- За специфични състояния или заболявания
- Генерични дескриптивни системи
- “триъгълник на здравето”

Генерични дескриптивни системи, които позволяват измерване на здравето чрез общ индекс

Дескриптивна система	Страна на произход	Измерения	Нива	Здравни състояния
EQ-5D (бивша EuroQol)	Великобритания	Подвижност, самообслужване, обичайни дейности, болка/дискомфорт, тревожност/депресия	3	243
QWB Качество на здравето (Quality of well-being)	САЩ	Подвижност, физическа активност, социални функции 27 симптома/проблема	3 2	1170
SF-6D (производна на SF-36)	Великобритания (САЩ)	Физическо функциониране, ролеви ограничения, социално функциониране, болка, психично здраве, жизненост	4-6	18,000
HUI-III Индекс на здравната полезност	Канада	Зрение, слух, говор, подвижност, сърчност, емоционално състояние, когнитивни умения, болка	5-6	972,000
AQoL Оценка на качеството на живот (Assessment of quality of life or Australian QoL)	Австралия	Заболяване, независим живот, социални връзки, физически сетива, психично здраве (всяко има по три подгрупи)	4	16.8 млн.
15D	Финландия	Подвижност, зрение, слух, дишане, сън, хранене, говор, отделяне, обичайни дейности, психично функциониране, дискомфорт/симптоми депресия, умора, жизненост, сексуална активност	5	30,518 млн.

Количествено и качествено измерване на здравето

- Крива на здравето (health span)
- Продължителност на живота в добро здраве (Healthy Life Expectancy - HALE)

Здраве

Здравето не е в пазарно
обръщение.

ЗДРАВЕТО НЕ Е СТОКА!

Здравни услуги

- Здравната помощ е съвкупност от **здравни услуги**, изпълнявани от професионалисти в системата на здравеопазването.
- **Здравните услуги** включват всички **медицински** (лечебни) грижи или услуги и **спомагателните** услуги (напр. хранене, чистене, транспорт и др.), необходими за провеждане на цялостния процес на здравно обслужване.

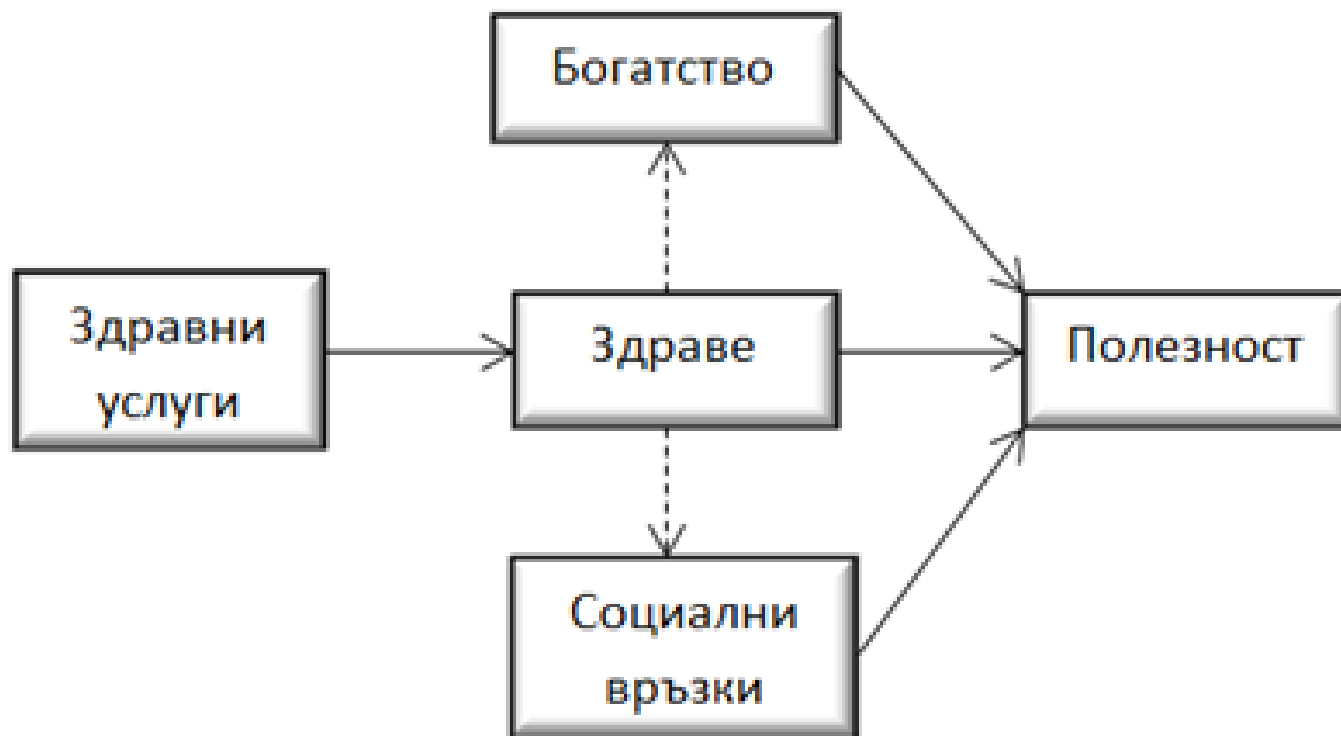
Икономически особености на здравните услуги

- Разхородност (хетерогенност)
- Междинно благо
- Наличие на несигурност
- Информационна асиметрия
- Наличие на малко заместители
- Потребителски и инвестиционни блага

Икономически особености на здравните услуги

- Външни (екстернални) ефекти
- Публични блага
- Достойни (ценни, мериторични) блага
- Задоволяват базисни потребности
- Комплексност и интегрираност

Инструментален характер на здравните услуги и здравето

Методи за измерване на предпочитанията

Формат на въпроса Начин на отговаряне	Сигурни резултати, изразяващи се в стойност	Несигурни резултати, изразяващи се в полезност
Оценка по скала	Номинална скала Рангова скала Визуална аналогова скала Пропорционална скала	-
Избор на стандартен отговор	Времева размяна Сравнение по двойки Еквивалентност Персонална размяна	Стандартна лотария

Източник: Драмънд, М. и съавт. Методи за икономическа оценка на здравни програми, Медицина и физкултура, София, 2007

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!